

с 1996 г. рекомендован для использования Минздравом Украины. Из водных экстрактов мидий получен порошок с высоким содержанием гликопротеидов, обладающий противоопухолевой активностью [3]. Высококачественный медико-профилактический препарат получен из мидий, выращенных в северо-западной части Черного моря [5].

Исследования показывают, что мидии являются источником биохимических активных веществ, обладающих радиопротекторными и иммуностимулирующими свойствами.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кропачева И.В. Содержание белка в съедобной мидии // Биология моря. — 1987. — № 3. — С. 18-19.
2. Наумова Н.В., Козиряцкая А.Х. Исследование рынка продуктов из мидий // Рыбное хозяйство Украины. — 1999. — № 1 — С. 25-28.
3. Нехорошев М.В., Иванов В.Н. Лечебно-профилактические продукты из черноморских организмов // Тез. докл. 2-го съезда Гидроэколог. общества. — Киев, 1997. — С. 49-50.
4. Супрунович А.В. Проблемы промышленного культивирования пищевых моллюсков на Украине // Тез. докл. 1-го съезда Гидроэколог. общества. — Киев, 1993. — С. 274.
5. Boyko L.I., Gubanov V.V. Hygienic characteristics of the products from mussels in the eutrophicated coastal waters of the north-western part of the Black Sea // The Black Sea Ecological Problems. — Odessa, 2000. — P. 39-43.

УДК 639.31

І.М. Шерман, В.Ю. Шевченко, В.О. Корнієнко

Херсонський державний аграрний університет, м. Херсон

СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В АКВАКУЛЬТУРУ УКРАЇНИ ВЕСЛОНОСА ТА ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ

Сучасне рибництво України в силу різних причин значною мірою орієнтується в бік пасовищного, що дозволяє одержувати продукцію при мінімальних витратах. Як компоненти видового складу створених штучних іхтіоценозів для ресурсозберігаючих технологій виступають domestikована форма коропа, білий товстолобик, строкатий товстолобик, гібриди білого і строкатого товстолобиків, меншою мірою білий амур та деякі інші види риб. Дуже значимим, якщо не вирішальним у доборі видів для формування штучних іхтіоценозів є характер живлення цих видів риб, що забезпечує мінімальну харчову конкуренцію. Як ефективного детритофага успішно використовують піленгаса, у складі штучних іхтіоценозів для окремих акваторій використовуються хижі види риб.

Останнім часом спостерігається тенденція до зростання попиту на якісну рибну продукцію, тоді як вузьким місцем в даний час шншої пасовищної аквакультури якраз і залишається відсутність видів, спроможних забезпечити сировину для виробництва делікатесних продуктів. Одержання такої продукції у світі пов'язано з лососевими і осетровими. Тим часом товарне виробництво широко відомих видів лососевих і осетрових вітчизняної іхтіофауни в умовах пасовищної аквакультури є практично нереальним, з огляду на їхні біологічні особливості та технологічні вимоги виробництва.

Поряд із цим в складі ряду осетроподібних є менше відомий вид — веслоніс, основу раціону якого складає зоопланктон. Веслоніс має високу потенцію росту, його м'ясо має високі смакові якості, а ікра може бути прирівняна до ікри широко відомих осетрових, що пояснює інтерес до цього виду наукових і рибогосподарських організацій.

Роботи з веслоносом по його акліматизації відтворенню і культивуванню, не є принципово новими. У цьому плані значний обсяг досліджень виконаний в ряді країн. В Україні нами ці роботи були початі пізніше і проводилися на базі Одеського виробничого рибного комбінату (Сьогодні ЗАО «Одесарибгосп»), куди з Росії в 1991-1993 роках завозилася запліднена ікра і личинки веслоноса, що послужили основою для формування ремонтно-маточного стада. Пізніше запліднена ікра веслоноса була завезена зі США, доінкубована на Дніпровському осетровому заводі (ДВЕОРЗ) в Херсонській області, отримані нащадки вирощуються [2, 4]. Зроблені попередні розрахунки в плані обґрунтування вселення веслоноса в Каховське водосховище та водойми Нижнього Дніпра [1, 3].

Для підвищення надійності, запобігання ймовірних негативних випадків частина ремонту веслоноса старшого віку була заТількина в ЗАО «Одесарибгосп», частина перевезена в рибгосп «Гірський Тікич» Черкаської області, а частина на ДВЕОРЗ. Навесні 2001 року на всіх трьох

підприємствах частина плідників вперше дозріла, були здійснені спроби одержання статевих продуктів із наступним штучним заплідненням.

Згідно договорів нами проводилися роботи в ЗАО «Одесарибгосп» та на ДВЕОРЗ. В обох господарствах плідники піддавалися плановим інвентаризаціям та бонітуванням, в ході яких здійснювалося індивідуальне мічення матеріалу, знімалися морфометричні показники, простежувалася динаміка росту, вивчалися фонові показники вирощування. Загалом найкращий темп росту за три останні роки продемонструвала група з ДВЕОРЗ, що пояснюється більш комфортними умовами вирощування веслоноса в господарстві. З метою відтворення самиці нами відбиралися за екстер'єром (табл.) та показниками біопсії гонад.

Таблиця

Морфометричні показники самиць веслоноса. Відібраних для відтворення

Показники	Підприємство	
	ДВЕОРЗ	ЗАО «Одесарибгосп»
I (промислова довжина), см.	118,1	111,2
H (максимальна висота), см.	20,5	18,2
O (обхват), см.	59,6	53,0
m (маса), кг.	13,1	10,3
H/I*100	17,4	16,4
O/I*100	50,5	47,7
m/I ³ *100	0,80	0,75

Самиці ДВЕОРЗ переважають таких з ЗАО «Одесарибгосп» як за абсолютними, так і за відносними показниками, зокрема за коефіцієнтом вгодованості (m/I³*100). Це вказує на перевагу стада ДВЕОРЗ не тільки за розмірами, Однак і за якістю. Останнє дозволяє прогнозувати кращі перспективи для відтворення веслоноса в умовах цього господарства.

За показниками біопсії в обох господарствах відібрані для відтворення особини мали значення зміщення зародкової бульбашки в межах 0,11 — 0,17, що за рекомендаціями вимагає застосування трьох кратної ін'єкції, або двократної з розширенням строків між попередньою та вирішальною ін'єкціями. Нами були випробувані обидва способи з застосуванням різних доз гонадотропних препаратів. Як такі використовувалися ацетоновані гіпофізи коропа, гліцеринова витяжка гіпофізів осетрових риб та ацетоновані гіпофізи осетрових риб. Попередні ін'єкції незалежно від застосованого гонадотропного препарату викликали зміщення зародкової бульбашки до оболонки яйця. Після вирішальної ін'єкції частина самиць продемонструвала овуляцію та дала статеві продукти вкрай низької рибничої якості, про що свідчив відсоток запліднення. Таке явище характерно для плідників, що використовуються вперше.

Оцінка наявного ремонтно-маточного стада веслоноса дозволяє з високою вірогідністю припустити, що в 2002 році відбудеться продуктивніше дозрівання самиць, а це дозволить перейти до відтворення в масштабах, що дозволять закласти основу ремонтного стада з нащадків, отриманих в господарствах України.

Гадаємо, що успішне вирішення проблеми відтворення дозволить у короткі терміни задовольнити потреби рибничих підприємств у рибопосадковому матеріалі веслоноса і приступити до його товарного вирощування.